

Діяльність органів місцевого самоврядування у сфері управління сприяє соціально-економічній стабільності країни. Це вимагає організації системи фінансового захисту та важливості розвитку інституту місцевого самоврядування, який відіграє дедалі більшу роль в економічному та соціальному розвитку країни.

Література:

1. Бондарук Т.Г. Особливості управління місцевими фінансами в Україні. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2011. №6 (121). С.198-201.

2. Кравченко В. І. Місцеві фінанси України : навч. посіб. / за ред. В. І. Кравченко. К. : Знання, КОО, 1999. 487 с.

3. Модернізація місцевих фінансів України в умовах економічних і соціальних трансформаціях : монографія / за ред. О. П. Кириленко. Тернопіль : ТНЕУ, 2008. 376 с.

4. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети: монографія/ за ред. З. С. Варналія. К.: НІСД, 2007. 820 с.

Еліяшевський Нестор Васильович

студент 2 курсу ОС «магістр» факультету фінансів та обліку, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Сидорчук А. А.

ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКИ І ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Система освіти є специфічною галуззю сфери розвитку головної складової продуктивних сил суспільства – людини і вона здійснює формування знань та умінь молодого покоління, а також його виховання та підготовку кваліфікованих кадрів.

У державному та місцевих бюджетах України передбачаються видатки на освіту, які згідно із бюджетною класифікацією містять видатки на фінансування таких закладів і заходів: дошкільна освіта; загальна середня освіта (загальноосвітні навчальні заклади, загальноосвітні спеціалізовані школи-інтернати, загальноосвітні спеціалізовані навчальні

заклади); професійно-технічна освіта; вища освіта (вищі навчальні заклади I і II рівнів акредитації, вищі навчальні заклади III і IV рівнів акредитації); післядипломна освіта; позашкільна освіта та заходи із позашкільної роботи з дітьми; програми матеріального забезпечення навчальних закладів; дослідження і розробки у сфері освіти; інші заклади та заходи у сфері освіти. Загальна освіта охоплює дошкільну, загальну середню та позашкільну освіту [1, 478].

Ефективна реалізація заходів у системі освіти, в тому числі і загальної, не можлива без формування відповідного фінансового підґрунтя, яке складають як бюджетні кошти, так і кошти юридичних та фізичних осіб. Необхідність вирішення проблем, пов'язаних з фінансовим забезпеченням освіти, зумовлена обмеженим бюджетним фінансуванням та вимагає розроблення нових підходів до впровадження альтернативних джерел фінансових ресурсів галузі. Основною проблемою галузі освіти є недостатній рівень фінансового забезпечення із одночасним нераціональним використанням фінансових ресурсів, які надходять у її розпорядження. Так, у Бюджетному кодексі України хоч і порушується проблема контролю за ефективним витрачанням бюджетних коштів, відповідальність учасників бюджетного процесу за бюджетні правопорушення настає у разі нецільового використання бюджетних коштів, порушення розпорядниками бюджетних коштів правил щодо прийняття ними бюджетних зобов'язань тощо. Тому нагальною проблемою є реформування організаційно-економічних засад галузі освіти шляхом оптимізації мережі освітніх закладів, пошуку додаткових джерел фінансування, розробки науково обґрунтованих норм і нормативів, які застосовуються у процесі бюджетного планування, підвищення ефективності використання обмежених коштів тощо [2].

Україна належить до країн з великим науковим потенціалом, котрий можна порівняти з потенціалом деяких розвинених держав Європи. Розгалужена мережа наукових організацій, що діє в нашій державі, охоплює чималий спектр галузей науки і техніки і навіть спроможна за сприятливих умов забезпечувати здійснення науково-технічного прогресу та інноваційної реконструкції української економіки. Крім того, Україна належить до країн світу, які мають потрібний науково-технічний потенціал для виробництва найбільш сучасної авіакосмічної техніки, а частка зайнятих у високо- і середньотехнологічних галузях промисловості

є подібною до аналогічних показників європейських країн. Разом із тим, продуктивність праці в нашій країні у кілька разів нижча, ніж у цих державах, на відміну від розвинутих країн, які до 85–90% приросту ВВП покривають через виробництво та експорт наукоємної продукції. Посідаючи за кількістю науковців одне з передових місць у світі, Україна поки що не експортує у великих розмірах результати своїх наукових досліджень, а частина вітчизняної наукоємної продукції становить близько 0,1% на світовому ринку високотехнологічної продукції, який оцінюється в 2,5–3 трлн. дол. Однією з головних причин такої непривабливої ситуації науки в нашій країні є незначний рівень державного фінансування науки – менше 1% ВВП [1, 445].

У Держбюджеті на 2019 рік на сферу науки було закладено близько 9,8 млрд грн, що на 18% більше за показник попереднього року. Втім, українська наука залишається на рівні 0,23% ВВП, а це суперечить законодавству, що встановлює фінансування наукової і науково-технічної діяльності у розмірі не менше 1,7% ВВП. Обсяги фінансування Національної академії наук, передбачені бюджетом 2019 року, у порівнянні з попереднім роком загалом суттєво не збільшилися. Більш ніж на третину зросли видатки на медичне обслуговування працівників НАН. На чверть зросло фінансування Національної академії медичних наук України (2,6 > 3,3 млрд грн). Натомість більш ніж на третину (з 441,6 до 286 млн грн) зменшено фінансування Національної академії аграрних наук; скорочення зазнали передусім видатки на проведення досліджень, натомість фінансування організаційних витрат президії НААН незначною мірою збільшено [3]. Збільшувати фінансування вітчизняної академічної науки й, зокрема, Національної академії наук України необхідно невідкладно – навіть за тих скрутних обставин, у яких нині перебуває наша держава.

Таким чином, поки ще, наша країна належить до числа країн з високим науковим потенціалом, пріоритетом для діяльності органів державної влади повинно бути створення умов, що забезпечують не тільки збільшення такого потенціалу, а насамперед його максимальну реалізацію в інтересах суспільства. Держава має створювати стимули і сприяти інноваційному розвитку, ставши замовником й організатором досліджень та розробок на найсучасніших напрямках науково-технічного прогресу й активізувати їх впровадження в усі сфери економічного життя.

Література:

1. Бюджетна система: підруч. / за ред. С. І. Юрія, В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко. Тернопіль: ТНЕУ, 2013.
2. Лободіна З.М. Практика і проблематика фінансового забезпечення загальної освіти в умовах соціально-економічних трансформацій. URL: <http://library.tneu.edu.ua/index.php/uk/nmkd/57-resursy-biblioteku/pratsi-vykladachiv-tneu/1/72-2011-08-31-07-10-05> (дата звернення: 05.04.2020).
3. Філіпчук Л., Ломоносова Н. Бюджет освіти та науки 2019. URL: <https://cedos.org.ua/uk/2019> (дата звернення: 07.04.2020).

Заброцька Христина Русланівна

студентка 1 курсу ОС «магістр» факультету фінансів та обліку, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Сидор І. П.

МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ ТА ЇХ РОЛЬ У ФІНАНСОВОМУ ВИРІВНЮВАННІ ТЕРИТОРІЙ

Глибокі трансформаційні процеси в економічній сфері, реалізація адміністративної реформи та модернізація системи суспільних відносин обумовлюють потребу формування відповідних механізмів державного регулювання для подолання впливу негативних факторів, та забезпечення поступального розвитку в умовах ресурсних обмежень. Довготривале домінування ситуаційного аналізу у процесі прийняття управлінських рішень в бюджетній сфері перешкоджало постановці та розв'язанню перспективних завдань, формуванню стратегічних управлінських рішень, взаємоузгодженість яких підвищувала б результативність реформ у бюджетній системі, зокрема в частині удосконалення механізму міжбюджетних відносин. Забезпечення ефективності останніх є однією з найважливіших і найскладніших цілей управління державними фінансами будь-якої держави [4, с. 136].

Розв'язання завдань стабілізації економічної динаміки, подолання наслідків фінансово-економічної кризи на сучасному етапі потребують застосування сучасних концептуальних підходів до підвищення